

IZ ŽIVLJENJA DRUŠTEV

IZ ŽIVLJENJA DRUŠTEV

"STAROVHRNŠKI" MOJSTRI

KS STARA VRHNKA

Gasilsko društvo

www.pgd-stv.si

Gasilski avto iz leta 1938

Gasilsko društvo je bilo ustanovljeno leta 1908 in je v kraju ves čas zelo dejavno. Osnovna dejavnost PGD Stara Vrhnika je gašenje požarov in reševanje ob naravnih in drugih nesrečah. Posebnost društva je tehnično reševanje in nudenje prve pomoči. Leta 2001 je Gasilsko društvo Stara Vrhnika za svoje delo prejelo bronasti znak Civilne zaščite Slovenije. Leta 2008 je praznovalo 100-letnico delovanja in prejelo občinsko priznanje bronasto plaketo Ivana Cankarja in srebrni znak Civilne zaščite Slovenije, v letu 2015 pa je prejelo srebrno plaketo Ivana Cankarja za nesebično pomoč ob naravnih in drugih nesrečah.

V letu 2014 je bila ustanovljena potapljaška enota PGD Stara Vrhnika in društvo je za uporabo prejelo nov čoln za reševanje iz vode in na vodi. Leta 2015 se je zgradil prizidek h gasilskemu domu, leta 2016 je društvo prevzelo novo gasilsko vozilo. S 1. 1. 2016 je PGD Stara Vrhnika prevzelo naloge zaščite in reševanja ob prometnih nesrečah (tehnično reševanje ob nesrečah v prometu) kot gasilska enota širšega pomena (GEŠP).

<https://www.facebook.com/GasilciStaraVrhnika/>

Obnovljeni gasilski dom, 2015

Gasilski avto, 2016

Športno društvo

www.sd-staravrhnika.si

Skoki "Na hribih", 3. marec 1963

Začetki delovanja segajo v leto 1968 v okviru tedanje mladinske organizacije. 25. decembra 1986 je bilo ustanovljeno športno društvo "Povž". V njem delujejo košarkarska, nogometna, odbojcarska, tekaška, namiznoteniška in planinska sekcija. Najstarejša tradicionalna prireditelja je Smuk Kuren, ki ga prirejajo že od leta 1960; v zadnjih letih pa je društvo najbolj znano po tekaški prireditvi »Tek Star maln«. Društvo je leta 2006, ob svoji 20. obletnici delovanja, prejelo občinsko priznanje – srebrno plaketo Ivana Cankarja. Značni starovrhniški športniki: Mojca Rode (ritmična gimnastika), Aljoša Grom (prosto plezanje), Primož Suša (jadralno padalstvo), Miha Plahutnik (smučarski teki) in Štefan Hadalin (alpsko smučanje).

Tek "Star Maln"

Košarka treh generacij

Nogomet treh generacij

Tek na smučeh

Kulturno društvo

www.kd.staravrhnika.si

Plesna skupina Vesoljski povžki, 2016

Kulturno društvo Stara Vrhnika je bilo ustanovljeno 16. maja 2003 in je najmlajše med društvi. Člani delujejo v različnih skupinah: skupina za ohranjanje kulturne dediščine (miklavževanje, rodoslovje, krajevna zgodovina, etnologija, oblačilna dediščina), plesna skupina Vesoljski "povžki", glasbena skupina (Starovrhniški pritrkovalci), gledališka skupina, literarna skupina in likovna skupina. Društvo je ob praznovanju 10. obletnice prejelo jubilejno priznanje območne izpostave JSKD Vrhnika, Vesoljski povžki pa so prejeli posebno priznanje za desetletno delovanje na področju plesa. S svojim delovanjem je kulturno društvo prisotno tudi izven meja Slovenije, še posebno radi prikažejo starovrhniške male zvonove in oblačilno dediščino naše vasi iz 19. stoletja na srečanju narodnih noš v Beljaku; povabljeni pa so bili tudi v München.

KD Stara Vrhnika, Folklorna skupina, Beljak 2015

Dramska sekcija, Vrhnika 2013

Miklavževanje, 2015

Oblacilna dediščina ...

Ema Goričan, Rodovniki

Rodoslovje

Ema Goričan se ljubiteljsko ukvarja z rodoslovjem in zgodovino Stare Vrhnike. Izdelala je rodovnike prednikov gospodarjev ter rodovinske povezave za 300–400 let. Gradivo je predstavila v petih brošurah. S pogovori s starejšimi vaščani zbira gradivo in pričevanja o načinu življenja v preteklosti na vasi in bližnji okolici. Raziskala je izvor 65ih domačih hišnih imen iz leta 1823. Leta 2013 je bila soavtorica razstave z naslovom »Hiše se spreminjajo, sledovi ostajajo«, kjer je predstavljena 200-letna zgodovina domačij, gospodarjev, značilnosti, utrip življenja na vasi s številnimi opisanimi družinskimi fotografijami. Leta 2015 je Ema Goričan svoje delo objavila v knjigi Stara Vrhnika.

Simon Ogrin (1851–1930)

Cerkveni slikar, eden izmed kranjskih slikarjev, ki je nadaljeval poznonazarensko smer v cerkveni umetnosti s figuralno-ornamentalnimi freskami. Njegova dela najdemo po vsej Sloveniji in na Hrvaškem. Na Stari Vrhniki je leta 1890 poslikal cerkveno bandero. Na njej je upodobil sv. Lenarta -zavetnika jetnikov, na drugi strani pa sv. Nikolaja - zavetnika čolnarjev

Cerkveni slikar Simon Ogrin

Floris Oblák (1924–2006)

Akademski slikar in grafik, Prešernov nagajenec, rojen na Stari Vrhniki. S svojim bogatim opusom je zaznamoval slovenski likovni prostor. Leta 2004 je občini Vrhnika podaril 50 svojih slik v stalno zbirko, dve deli pa kulturnemu društvu (sliko „Črna glava“ iz cikla Svet otroštva in svojo Monografijo). Z njim nas je povezal portret „Tagrične mame“, njegove tete Mici, kot ji je sam rekel, ki jo je naslikal na Stari Vrhniki.

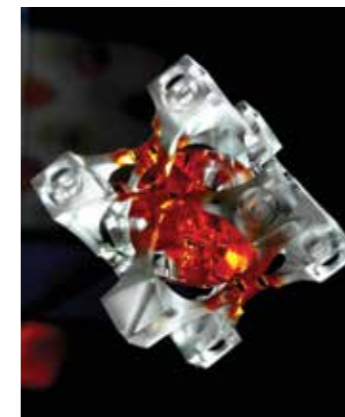
Floris Oblak, Lastna podoba, 2002

Franc Grom (1940–2015)

Mojster ljudske umetnosti je avtor izjemnih "vrhniških pirhov", rokodelc sodobnih mojstrov in Slovenije. Jajca je najprej izpihal, potem pa lupino prevrtal z nešteto drobnimi luknjicami, od 3000 do 24 000, z izrednim občutkom za ritmično razporejanje ornamentov. Franc Grom je prejemnik najvišjega rokodelskega priznanja v Sloveniji - zlate vitiče. Podoba njegovega pirha je tudi na poštni znamki in na naslovnici knjige Mojstrovine Slovenije avtorja dr. Janeza Bogataja. Na predlog KS Stara Vrhnika je bil Franc Grom v letu 2015 (posthumno) nagrajen tudi z najvišjim občinskim priznanjem – častni občan občine Vrhnika.

Franc Grom, Vrhniki pirh

Janez Grom, Kocka

Franc Potrebuješ, stilno pohištvo

Franc Nagode ob "Jelenu"

Janez Grom (1937–2009)

Mojster Janez Grom se je od leta 1975 ukvarjal z umetniškim oblikovanjem male plastike. Iz preproste geometrijskega telesa kocke je v različnih materialih izrezoval in iskal prostorske rešitve. Svoje mojstrsko obvladovanje stroja in materiala je dopolnjeval z estetskim navdihom. Razstavljal je v različnih mestih po Sloveniji, leta 2008 tudi v domačem kraju. Leta 2009 je dobil posebno vaško priznanje za svoje umetniško delovanje.

Franc Potrebuješ (1928–1997)

Franc Potrebuješ je bil eden redkih Slovencev, ki je izdeloval in popravil stilno pohištvo, predvsem iz obdobja baroka in bidermajerja. Za njegova dela so se zanimali tako imenitni Slovenci kot tudi Francozi, Nemci ... Njegove izdelke so poneli tudi v Ameriko. Uporabljal je več sto let star orehov, hrastov in češnjev les. Intarzijske izdelke je izdeloval iz več tisoč let starega hrasta, ki ga je našel na Ljubljanskem barju. Dobil je več priznanj in pohval pri Obrtniški zbornici Slovenije in Vrhnike.

Franc Nagode (1929–2010)

Franc Nagode je izumitelj recepta Jelenovega hlebca. »Jelen« je pionir med ročno izdelanimi kruhi. Leta 1992, ko so ga prvič zamesili v pekarni Jelen v Kranju, je v hipu postal prodajna uspešnica in je še danes eden najbolje prodajanih kruhov v Sloveniji. Gospodarska zbornica Slovenije je Jelenov hlebec nagradila z 20 zlatimi odličji za najvišjo kakovost. Franc nas je s svojimi pekovskimi dobrotami razveseljeval tudi na kulturnih, športnih in vaških prireditvah. Leta 2007 je dobil posebno vaško priznanje za svoje delovanje.

Stara Vrhnika (315 m), razloženo naselje z velikim gručastim jedrom, leži na nizkih obronkih Planine (733 m), nad jugozahodnim zatokom Ljubljanskega barja in svernozahodno od Vrhnike, v Rovtarskem hribovju. Od Vrhnike ga ločita Sv. Trojica (352 m) in Tičnica (366 m). Ima 740 prebivalcev (Podatki: 10. 12. 2015).

Površina: 759 ha • Naselje: Stara Vrhnika • Število stalno prijavljenih občanov: 738 • Število hišnih števil: 193 • Število gospodinjstev: 289

www.staravrhnika.si

Dom KS so leta 1953 zgradili vaščani. Leta 1991 so ga dozidali s športnimi prostori, v obdobju 2006-2012 pa z novo večnamensko dvorano. Zraven doma je postavljeno in urejeno otroško košarkaško in balinarsko igrišče. Pred domom je urejeno tudi asfaltno parkirišče. Vaščani so s prostovoljnimi delom in finančno pomočjo veliko pripomogli k današnjemu izgledu doma.

Dom KS Stara Vrhnika

Otroško igrišče

Pokopališče Stara Vrhnika

Cerkev Sv. Lenarta

Pokopališče Stara Vrhnika je last župnije Vrhnika in v upravljanju Krajevne skupnosti Stara Vrhnika. Na njem je trenutno 125 grobnih prostorov.

- Izdala: Krajevna skupnost Stara Vrhnika in Kulturno društvo Stara Vrhnika
- Avtorice: Ema Goričan, Anita Garafoli, Anka Grom, Joži Krvina
- Fotografije: Ema Goričan, Joži Krvina, Andrej Erzožnik, Andreja Zemljarič, Grega Furlan, Bojan Mesec, Peter Gedel, Primož Suša, Leon Novak, Manja Lesjak, Simon Zidar, Arhiv Žito
- Lektorirala: Vesna Jereb • Oblikovanje: Milena Oblak Erzožnik - Santosh Stara Vrhnika, november 2016